

Пан Грабскі ня даў Польшчы ні добрае палітыкі, ні добрых фінансаў. І адно, і другое б'ець балюча Польшчу, але *найбольш баліць ад гэтага — менишасьцям, а перадусім нам, беларусам*. І вось нашы прадстаўнікі ў Сойме — у сувязі з урадавым крызісам — павінны з гэтага зрабіць належныя вывады, калі будуць вырашаць пытаньне аб сваіх адносінах да ўраду п. Грабскага.

Новы замах на Базыльянскія мury

22/X у 7 гадз. раніцы, калі мела перанасіцца ў новае памяшчэньне беларуская пачатковая школа № 33, якая займала дагэтуль памяшчэньне беларускага прытулку К-ту помачы ахвярам вайны ў Сьв.-Траецкіх мурах, зьявіўся вядомы п. Студніцкі ў асыстэнцыі паліцыі з мэтай захапіць гвалтам гэтае памяшчэньне пад архіў.

Прымаючы пад увагу, што куратар Віленскага школьнага вокругу пісьмом сваім пад № 21021 зьвярнуўся да епіскапа Антонія, як *гаспадара гэтага будынку*, з просьбаю заняць гэтае памяшчэньне дзеля праваслаўнае духоўнае сэмінарыі, гэты апошні ў паразуменьні з старшынёю Беларускага к-ту помачы ахвярам вайны гр. Астроўскім, да якога, згодна з кантрактам, памяшчэньне гэнае належыць да 16/VIII 1926 году, і заняў звольненае школьнае памяшчэньне, пераносячы туды інтэрнат.

Не зважаючы на пратэст старшыні к-ту, а таксама епіскапа Антонія, які зараз жа паехаў у гэтай справе да дэлегата ўраду, паліцыя на падставе загаду камісара ўраду п. Вімбара *гвалтам выкінула ўсе рэчы*, выносячы ложкі разам зь ляжаўшымі на іх сэмінарыстамі. Сэмінарыстаў, якія не хацелі дабравольна пакінуць сваё памяшчэньне, і асоб з інспэкцыі сэмінарыі *паліцыя сілком выпіхала* на калідор.

Апэтыт п. Студніцкага гэтак разгарэўся, што ён рапхуў „пад шумок“ захапіць і тое памяшчэньне, якое ад 5 гадоў да апошняй хвіліны займаў беларускі прытулак і толькі ад 8 да 2 гадзіны папал.¹ дазваляў карыстацца ім для патрэбаў беларускае пачатковае школы. Па загаду адміністрацыйнае ўлады былі *выкінуты з гэтага памяшчэньня ўсе дзеці, кіраўніцтва прытулку і нават нетыкальны сэнатар Багдановіч*, які, будучы дыжурным у гэты дзень, прыйшоў выканаць свой грамадзкі абавязак. Дзеці змушаны былі разьлікавацца ў *халодным калідоры*, бо памяшчэньне апячатана і пастаўлены два паліцыянты. Падчас усяе гэтае працэдурны не абышлося без эксцэсаў, бо *старшы „przodownik“² № 306*, хочучы, відаць, выслужыцца перад п. Студніцкім, *кінуўся на вучняў сэмінарыі з кулакамі, выцягнуўшы двох сэмінарыстаў*.

Толькі ўмяшальства сэнатара Багдановіча і старшыні к-ту гр. Астроўскага ды тактоўнасьць кіраўніка III кам. паліцыі³ не *дапусьціла да крывавых сутычак*, бо старэйшыя вучні як сэмінарыі, так і гімназіі былі так абураны грубым гвалтам і бяспраўем, што найменшая іскра магла б быць прычынаю вялікага пажару... Сярод натоўпу вучняў чулася абурэньне і, каб ня ўстрымліваючы ўплыву школьнае адміністрацыі, справа магла атрымаць вельмі прыкры ход.

Аб гэтым пасланы дэпэшы мін. справядлівасьці⁴, унутр. спраў і паслам Сойму, у той жа дзень сэн. Багдановіч і пас. Рак-Міхайлоўскі выехалі ў гэтай жа справе ў Варшаву.

Дзесяцілецьце Беларускае школы

Спаміж юбілеяў, якія беларускі народ сьвяткуе ў сёлетнім годзе, бадай, ці не найважнейшы прыпадае на дзень *трынаццаты лістапада*.

Гэта — *сьвята беларускае школы* — дзясятая ўгодкі закладзінаў тут, у Вільні, ураз жа пасьля выхаду расейскіх войск, першае пачаткавае школы зь беларускай выкладовай мовай¹.